

Minderheden en vrouwenemancipatie

Y. TÜMER

De emancipatie van vrouwen uit etnische minderheden is tot nu toe amper van de grond gekomen, daarover lijkt men het algemeen met elkaar eens. Bijna vanzelfsprekend gaat men er daarbij van uit dat deze vrouwen "achter lopen", omdat dat eigen is aan hun cultuur. Terwijl de positie van vrouwen in Turkije, Marokko, Suriname of Indonesië in bijvoorbeeld het onderwijs of de gezondheidszorg niet veel verschilt van de positie van Nederlandse vrouwen in deze sectoren in Nederland.

Etnische minderheden bestaan uit mensen die oorspronkelijk uit een ander land komen, maar al (vele) jaren in Nederland wonen, naar school gaan, werken. De landen van herkomst bestrijken praktisch de hele wereld, van Zuid-Amerika tot Indonesië. In al deze landen zijn vrouwen – net als in Nederland – actief om hun eigen positie te analyseren en om hun plaats in de samenleving te veroveren. De "vertraging" in het emancipatieproces van vrouwen uit etnische minderheden heeft in feite twee hoofdoorzaken. In de eerste plaats moet er nog een nieuwe analyse van een nieuwe situatie worden gemaakt. Als je – zoals Nederlandse vrouwen in Nederland – in je eigen land bent, sla je die fase over. Vrouwen uit etnische minderheden in Nederland bevinden zich in een geheel nieuwe positie. Migrante zijn betekent leven in een nieuwe omgeving, in een nieuwe samenleving met andere regels, waarden en normen. De in je land van herkomst geldende analyse van de positie van vrouwen is hier niet bruikbaar. Ook de analyse van de positie van Nederlandse vrouwen is niet altijd op jou van toepassing, omdat je plaats in de samenleving een andere is. Dit betekent dat je je eigen positie moet herdefiniëren. Als buitenlandse, als migrante, als arbeidster en als vrouw. Pas dan begint de fase van emancipatie.

Emancipatie is per definitie een proces dat ieder mens zelf moet doormaken. Een ander

kan niet voor mij emanciperen, ik kan het niet voor een ander. Een ander kan wel de voorwaarden creëren om dat proces mogelijk te maken, of om het op zijn minst niet tegen te werken. Daar is beleid voor nodig. Beleid, gericht op de verbetering van de positie van vrouwen in bijvoorbeeld hun woonomgeving, huisvesting, werk en scholingsmogelijkheden.

Daarmee ben ik gekomen op de tweede hoofdoorzaak van het achterblijven van het emancipatieproces: de factoren die de emancipatie belemmeren zijn voor migrantenvrouwen veel complexer dan die voor Nederlandse vrouwen. Je kunt als migrante nog zo goed geschoold zijn, als dit land je diploma's niet erkent heb je er niets aan. Als je altijd in de laagst mogelijke functies moet blijven werken omdat racisme gelijkwaardigheid belemmert, ben je gedoemd tot het laagste inkomen en tot slechte behuizing. Een schoonmaakster krijgt ook zelden of nooit van haar werkgever de gelegenheid cursussen te volgen, die de weg naar hogere functies voor haar openen. Zelfs het verkrijgen van een zelfstandige verblijfstitel voor vrouwen wordt afgewogen tegen het nationale belang dat daarmee teveel buitenlanders het land in zouden kunnen komen. In een land waar economische zelfstandigheid van vrouwen centraal staat, levert het grondbeginsel van juridische zelfstandigheid jarenlange discussies in het parlement en daarbuiten op. Ook vele andere zaken, zoals de achtergrond van de migratie spelen zelfs na de migratie nog een rol. Het gaat in het kader van deze column te ver om op dit alles in te gaan. Duidelijk is in ieder geval dat emancipatie van vrouwen uit etnische minderheden meer voeten in aarde heeft dan op het eerste gezicht lijkt.

Auteur

Drs. Yasemin Tümer, Lid emancipatieraad, Lutherse Burgwal 10, 2512 CB, Den Haag.